

Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Α

Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1953 συνήλθεν ἡ Β' ἐτησία Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρίας Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν, καθ' ἣν ἀνεγνώσθη ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη ἔκθεσις πεπραγμένων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτῆς. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἐνέκρινε τὸν ἀπολογισμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐψήφισεν τὸν προϋπολογισμὸν διὰ τὸ ἔτος 1953, ἐνέκρινεν τὸν Ὄργανισμὸν τοῦ Ἰδρυθέντος Ἱστορικοῦ Μουσείου καὶ προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν κ. κ. Μ. Γ. Περλαμᾶ, προέδρου, Ν. Πλάτωνος, ἀντιπροέδρου, Ἀ. Γ. Καλοκαιρινοῦ, γραμματέως, Ἰω. Ρασιδάκη, ταμίου καὶ Κ. Λασιθιωτάκη, Στυλ. Ἀλεξίου καὶ Δέσποινας Χατζηδάκη, μελῶν.

«Δεσπόζων σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὑπῆρξεν ἡ ἴδρυσις τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου. Ἡ σύντονος ἐπιδίωξις τοῦ σκοποῦ τούτου ἀπερρόφησεν, ὡς εἰκόσ, κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν δραστηριότητα τοῦ Συμβουλίου, θεωρήσαντος ὅτι ἡ εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἐπιτυχία θὰ ἐκράτυνε τὸ κῦρος τῆς Ἑταιρίας, ὥστε τὸ εὐρύτερον ἔργον τῆς νᾶ καταστῆ ἐν τῷ μέλλοντι εὐχερέστερον. Διότι πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι λίαν δυσχερῆς ὑπῆρξε κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ πρόοδος, ἐφ' ὅσον τὸ κῦρος τῆς Ἑταιρίας δὲν εἶχε καταξιωθῆ ἀπὸ τὴν πρᾶξιν.

Σήμερον δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι, ἀφ' ἧς τὸ κοινὸν ἀπὸ ἀκροατῆς τῶν λόγων ἐγένετο θεατῆς τῶν ἔργων μας, τὰ ἐκάστοτε ἐμπόδια ὑπεχώρουν ταχύτερον. Χαρακτηριστικὰ ἄλλωστε τοῦ κύρους τῆς Ἑταιρίας εἶναι τὸ πλῆθος καὶ ὁ ὄγκος τῶν γενομένων καὶ ὑπεσχημένων πρὸς αὐτὴν δωρεῶν. Τούτων θὰ λάβετε περαιτέρω γνῶσιν, πρέπον ὅμως εἶναι νὰ ἐξαρθῆ ἀμέσως ἡ ὑπὸ τῆς Κυρίας Ἀναστασίας Ἀρ. Κόρακα δωρεὰ ἀξιολογωτάτων κειμηλίων τῆς ἱστορικῆς οἰκογενείας, διότι ἐνέχει εὐγλωττον δίδαγμα περὶ τῶν πρὸς τὴν Ἑταιρίαν ὑποχρεώσεων τῶν Κρητῶν καθόλου, ἰδίᾳ δὲ τῶν φύσει ἢ θέσει τεταγμένων πρὸς θεραπείαν τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν τοῦ τόπου ἀπαιτήσεων.

Τὸ ὑμέτερον ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ ἡ κατ' ἀξίαν τοποθέτησις τῶν πεπραγμένων τοῦ Συμβουλίου ἀπαιτοῦν νὰ ἀρχίσωμεν τὴν παροῦσαν ἀπὸ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Μουσείου. Καὶ γενικῶς μὲν δυνάμεθα ἤδη νὰ δηλώσωμεν, ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῆ βεβαία ἡ ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἀνοιξέως λειτουργία του, εἰδικώτερον δὲ νὰ ἐκθέσωμεν τὰ πιστοῦντα τὴν βεβαιότητα ταύτην γεγονότα, ἧτοι τὴν κατάλληλον μετασκευὴν τοῦ κτηρίου, τὴν συγκρότησιν τῶν μουσειακῶν συλλογῶν καὶ τὰς ἐπιτευχθείσας καὶ εὐλόγως προσδοκώμενας οἰκονομικὰς δυνατότητας.

Α' Μετασκευὴ τοῦ κτηρίου. Αὕτη ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου βάσει τῆς ὑπὸ τῶν ἐταίρων μηχανικῶν κ. Κ. Λασιθιωτάκη καὶ Ἰ. Τζομπανάκη ἐκπονηθείσης μελέτης ἀρμοδίως ἐγκεκριμένης. Ἡ δαπάνη καταβαλλομένη ὑπὸ τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνδρέου καὶ Μαρίας Καλοκαιρινοῦ ὑπελογίσθη ἀρχικῶς εἰς 230 ἑκατομ. δρχ., ἐσχάτως ὅμως ἐζητήθη καὶ ἐνεκρίθη συμπληρωματικὴ πίστωσις 30 ἑκατ., ἡ ὁποία, καθ' ὑπολογισμὸν τῶν τεχνικῶν, θὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου. Ἡδη τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ

κτηρίου είναι σχεδόν έτοιμον, ύπολείπονται δέ μόνον αἱ ἐργασίαι ἀποκαταστάσεως τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιχρισμάτων καὶ ἡ διαμόρφωσις τοῦ πέριξ χώρου διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Πόλεως προβλεπομένης ρυμοτομήσεως. Διὰ τὴν ταχείαν πραγματοποίησιν τῆς διαμορφώσεως ταύτης ἡ Ἑταιρία δικαιούται νὰ προεξοφλῇ τὴν συναντίληψιν τῶν δημοτικῶν μας ἀρχόντων, διότι τὸ Μουσεῖον εἶναι σπουδαῖον, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, διὰ τὴν πόλιν ἀπόκτημα οὐδαμῶς ἀντέχον εἰς τὴν αἰσθητικὴν ταλαιπωριαν τῆς ἐν μέσῳ ἐρειπίων ὑπάρξεως.

Παραλλήλως πρὸς τὴν μετασκευὴν τοῦ κτηρίου ἐπεβάλλετο διὰ τεχνικοὺς λόγους ἡ μεταφορὰ καὶ ἡ ἐν τῷ ἰσογείῳ αὐτοῦ τοποθέτησις τῶν γλυπτῶν τῆς Βυζαντινῆς — Μεσαιωνικῆς Συλλογῆς. Ἐξετελέσθησαν ἀμφότεραι κατὰ τοὺς μῆνας Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον. Εἰς τὴν πρώτην αἴθουσαν ἐξετέθησαν τὰ παλαιοχριστιανικὰ καὶ βυζαντινὰ γλυπτὰ, εἰς τὴν δευτέραν τὰ τῆς ἐνετικῆς περιόδου, εἰς τὴν τρίτην τὰ τουρκικὰ καὶ εἰς τὸν διάδρομον αἱ ἐπιγραφαὶ καὶ αἱ ἐπιτύμβιοι πλάκες. Συνολικῶς ἐξετέθησαν περὶ τὰ 230 τεμάχια. Ἡ προεργασία τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ταξινομήσεως τοῦ ὕλικου τούτου ὡς καὶ ἡ ἐν γένει φροντίς διὰ τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ ἀνετέθησαν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου εἰς τὸν κ. Σ. Ἀλεξίου, ὁ ὁποῖος ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς Ἑταιρίας ἐξετέλεσεν κατὰ τρόπον ἐπιστημονικῶς καὶ αἰσθητικῶς ἄρτιον τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτὸν ἔργον. Διὰ τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἔργου τούτου, εἰς ὃ σημαντικῶς συνέβαλον καὶ οἱ κ. κ. Ἰ. Τζομπανάκης, ὡς ἀρχιτέκτων, καὶ Ζ. Κανάκης, ὡς ἀρχιτεχνίτης, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψει τὰ σοβαρὰ, λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ὕλικου καὶ τῶν τεχνικῶν δυσχερειῶν, προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐλύθησαν.

Ἐγένετο προσέτι ἡ δέουσα προεργασία διὰ τὴν ἔκθεσιν καὶ τῶν λοιπῶν συλλογῶν μελετηθείσης τῆς κατασκευῆς καταλλήλων προθηκῶν καὶ προκηρυχθείσης σχετικῆς δημοπρασίας.

Ἐξεπονήθη τέλος ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Μουσείου, ὁ ὁποῖος ὑποβάλλεται ὑμῖν σήμερον πρὸς ἔγκρισιν.

Β' Συγκροτήσεις συλλογῶν. Μερίμνη τοῦ Συμβουλίου παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρὸς στέγασιν ἡ ἀξιόλογος συλλογὴ βυζαντινῶν καὶ μεσαιωνικῶν γλυπτῶν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἡρακλείου, ἡ ὁποία συνεπληρώθη, κατὰ τὸ δυνατόν, διὰ τῆς περισυλλογῆς καὶ ἄλλων ἀξιολόγων γλυπτῶν, 45 περίπου τὸν ἀριθμὸν. Κυτεβλήθη ἐπὶ πλέον προσπάθεια παρὰ ταῖς ἀρμοδίαις ἐκκλησιαστικαῖς ἀρχαῖς, διὰ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ συγκέντρωσις ἀντιπροσωπευτικῶν μνημείων τῆς κρητικῆς ἀγιογραφίας καὶ ξυλογλυπτικῆς, ἀλλ' εἰς οὐδὲν μέχρι τοῦδε θετικὸν ἀποτέλεσμα κατέληξεν. Σοβαρὰ μέριμνα τοῦ νέου Συμβουλίου πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου λυσιτελεστέρα μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν συνεργασία.

Ἡ Συλλογὴ Ἱστορικῶν Κειμηλίων ἐπλουτίσθη σημαντικῶς. Ἐμνημονεύσαμεν ἤδη τὴν δωρεάν τῆς Κυρίας Ἀναστασίας Κόρακα περιλαμβάνουσαν τὰ ὄπλα καὶ δύο προσωπογραφίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἐπαναστάσεων Μιχ. Κόρακα. Ἀνευρέθησαν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου πολλὰ τῶν κειμηλίων, τὰ ὁποῖα ἐξετέθησαν κατὰ τὰς ἐορτὰς τῆς Ἐκατονταετηρίδος, ἐν οἷς καὶ τέσσαρες ἐκ τῶν ἱστορικῶν ἐπτὰ μπαλτάδων. Ἀνευρέθη ἐπίσης, τῇ ὑποδείξει τοῦ κ. Β. Μεταξᾶ, σημαία τῆς Κρητικῆς Πολιτείας εἰς τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας Ἡρακλείου, ἣτις καὶ παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἑταιρίαν προθύμως ὑπὸ τοῦ κ. Διοικητοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου. Ὑπὸ τῶν κ. Νίκου Σταυρινίδη καὶ Βασ. Μεταξᾶ ἐδωρήθησαν σημαντικὰ ἐπίσης ἱστορικὰ κειμήλια. Ὑπὸ τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων παρεχωρήθησαν ἐνετικὸς θώραξ καὶ ξίφος, ὡς καὶ ἄλλα ἀξιόλο-

γα αντίκειμενα. Μερίμνη τοῦ ἑταίρου κ. Στ. Φιοράκη συγκροτεῖται πλήρης σειρά κρητικῶν γραμματοσήμων. Ἀπετελέσθη οὕτω μία συλλογὴ ἐνδιαφέρουσα, ἡ ὁποία, ὡς εἶναι φυσικόν, θέλει πλουτισθῆ ἔτι πλέον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου.

Ὅπως ἰδιαιτέρα μέριμνα ἐπεδείχθη διὰ τὴν Λαογραφικὴν Συλλογὴν. Ἦρευ- νήθησαν μεθοδικῶς πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐστὶαι τῆς κρητικῆς λαϊκῆς τέχνης, ἡ Ση- τεῖα, ἡ Ἰεράπετρα, τὸ Μεραμβέλλον, ἡ Βιάννος, ἡ Μεσαρά, τὸ Μαλεβίτζι, ὁ Μυλοπόταμος, τὰ Σφακιά καὶ τὸ Σέλινον, συνελέγησαν δὲ 125 τεμάχια ὑφαν- τῶν καὶ κεντημάτων, 20 μικροτεχνήματα καὶ 3 πλήρεις γυναικεῖαι ἀμφιέσεις. Πρὸς τοῦτο ὀργανώθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν 8 ἐν ὄλῳ ἀποστολαί, ὧν τινὲς ἦσαν πολυήμεροι, διότι οἱ συλλέκται παρακάμπτοντες τὰς συγκοινωνιακὰς δυ- σχερείας ἔπρεπε νὰ ἐρευνήσουν ὄρεινὰ καὶ ἀπομακρυσμένα ἀπὸ τὰ κέντρα χω- ρία. Ἡ συγκέντρωσις τοῦ καλλιτεχνικοῦ τούτου θησαυροῦ ἀποτελοῦσα ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἐπιτεύγματα τῆς Ἐταιρίας θὰ προκσλέσῃ, μετὰ τὴν ἐν τῷ Μου- σείῳ ἔκθεσιν, ζωηρὰν τὴν στοργὴν τῶν ἐπισκεπτῶν πρὸς τὴν τέχνην τοῦ λαοῦ μας, θὰ ἐγείρῃ δὲ ἀναμφιβόλως καὶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν κατόχων ὁμοίων καλ- λιτεχνημάτων νὰ τὰ ἴδουν ἐν τῷ Μουσείῳ ἐκτεθειμένα.

Πλὴν τῆς συγκροτήσεως τῶν συλλογῶν τὸ Συμβούλιον ἐπεδίωξε τὸν σχημα- τισμὸν Ἀρχείου καὶ Βιβλιοθήκης πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ Μουσείου. Ἠγοράσθη πρὸς τοῦτο συλλογὴ τοῦ ἐξ Ἀμαρίου Ἰω. Βούλγαρη περιλαμβάνουσα 150 πε- ρίπου ἱστορικὰ ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1897 - 98, ἐν οἷς καὶ αὐτόγραφα τοῦ Ἐλευθ. Βενιζέλου καὶ τοῦ Τιμ. Βάσου, καὶ πολλὰς ἔφημερίδας τῆς αὐτῆς χρονικῆς πε- ριόδου. Ἠγοράσθησαν ἐπίσης σειρά πατριαρχικῶν καὶ τουρκικῶν ἐγγράφων ὡς καὶ ἄγνωστος εἰς τὴν σχετικὴν μὲ τὴν πολιορκίαν τοῦ Χάνδακος βιβλιογρα- φίαν γερμανικὴ ἔκδοσις.

Γ' Οἰκονομικὸν Θέμα. Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰσεπράχθησαν δραχ. 62.078.100 ἔναντι τῶν προϋπολογισθεισῶν 98.058.000. Ἡ ἐκ δραχ. 36 περίπου ἑκατομμυρίων διαφορὰ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ὑπὸ νομικῶν προσώπων, Ὀρ- γανισμῶν καὶ ἰδιωτῶν εἰσφοράς. Μόνον ἡ προϋπολογισθεῖσα εἰσφορὰ τῶν 25 ἐκ. τοῦ Ἐφεδρικοῦ Ταμείου Ἡρακλείου ἐκαλύφθη, αἱ λοιπαὶ ἔμειναν ἐν μέρει ἢ ἐν ὄλῳ ἀκάλυπτοι. Οὕτω ἐκ τῶν 30 ἐκατ. τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων εἰσεπράχθησαν 17, τῆς μηνιαίας ἐπιχορηγήσεως αὐτῶν μειωθείσης ἀπὸ 1ης Ἀ- πριλίου εἰς 1 ἑκατομμύριον. Ἐκ τῶν 10.000.000 τοῦ Δήμου εἰσεπράχθησαν 8, ἐκ τῶν 5 τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου 2, τῆς σχετικῆς του πιστώσεως μειω- θείσης ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου καὶ ἐκ τῶν 5 ἑκατομ. τῆς Ἱερᾶς Μητρο- πόλεως οὐδὲν ποσὸν εἰσεπράχθη. Ἐναντι δὲ τῶν προβλεπομένων εἰσφορῶν τῶν ἰδιωτῶν ἐκ 5 ἐκ. εἰσήνεγκον ὁ μὲν Ἐπίσκοπος Λάμπης καὶ Σφακίων κ. Φανου- ράκης 1 ἑκατ., ὁ δὲ κ. Κ. Καλοκύρης 300.000. Σημαντικὴν ἐπίσης διαφορὰν παρουσιάζει τὸ ἐκ τῶν συνδρομῶν ἑταίρων πραγματοποιηθὲν κονδύλιον τῶν δραχ. 3.675.000, ἔναντι τῶν προβλεπομένων ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τοιούτων τῶν δραχ. 9.000.000. Τὸ ζήτημα τῆς κανονικῆς ἐν τῷ μέλλοντι εἰσπράξεως τῶν συν- δρομῶν δέον νὰ τύχῃ ἰδιαιτέρας μερίμνης.

Πάντως ὁ κατὰ τὰ ἀνωτέρω περιορισμὸς τῶν ἐσόδων δὲν ἐπηρέασε τὴν ὁμαλὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου τοῦ Συμβουλίου, διότι ἐλήφθη φροντίς πρὸς περι- κοπήν τῶν μὴ ἀπαραιτήτων δαπανῶν. Οὕτω τὰ μὲν ἔξοδα διοικήσεως καὶ δια- χειρίσεως ὡς καὶ αἱ δαπάναι συγκεντρώσεως καὶ μεταφορᾶς τοῦ μουσειακοῦ ὑλι- κοῦ περιορίσθησαν εἰς τὸ 1)3 περίπου τοῦ ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ ἀναγεγραμ- μένου ποσοῦ, τὰ δὲ ἔξοδα κινήσεως τῶν ἐπιτροπῶν περισυλλογῆς καθ' ὅσον βε-

βαίως ἀφορᾷ εἰς τὴν Ἑταιρίαν, εἰς τὸ μηδέν. Γενικῶς ἐπεκράτησε πνεῦμα φειδοῦς εἰς τὰς δευτερευούσης σημασίας δαπανας, ὥστε νὰ ὑπαρξῇ ἄνεσις εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῶν οὐσιωδῶν σκοπῶν ἤτοι τῆς ἀγορᾶς μουσειακοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν συλλογῶν. Προέκυψεν οὕτω καὶ περίσσευμα τῆς χρήσεως ἐκ δρ. 24.507.650, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ θετικὴν βᾶσιν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπικειμένων μεγάλων δαπανῶν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ Μουσείου.

Πρὸς ἐξασφάλισιν πόρων διὰ τὸ ἐπόμενο οἰκονομικὸν ἔτος σύντονος κατεβλήθη προσπάθεια. Χάρις καὶ εἰς τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Νομάρχου κ. Μπιράκη τὸ Δ. Σ. τοῦ Ταμείου Ἐφένδρων ἐνέκρινεν νέαν ἐξ 25 ἑκατομ. εἰσφορὰν καταβληθησομένην εἰς 5 μηνιαίας δόσεις. Εἰσφορὰν 10 ἑκατ. ἐψήφισεν ὁ Δῆμος Ἡρακλείου. Ἀλλὰ σοβαρωτάτην ἐνίσχυσιν θὰ ἀποτελέσῃ ἡ λίαν ἐνδεχομένη εἰσφορὰ ἐκ 50—100 ἑκατ. ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν Κρατικῶν Λαχείων, τὸ ὁποῖον ἐπιχορηγεῖ παρεμφερῆ πρὸς τὴν Ἑταιρίαν μας ἰδρύματα. Αἱ σχετικαὶ ἐνέργειαι ἡμῶν ἤρχισαν, τῆ ὑποδείξει τοῦ κ. Ἀνδρέου Χατζιδάκη, Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Κράτους καὶ Ἀντιπροέδρου τοῦ Δ. Σ. τῶν Κρατικῶν Λαχείων, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου. Λόγω ὁμως τῆς παρεμβληθείσης Κυβερνητικῆς μεταβολῆς δὲν κατέστη ἐφικτὸν νὰ προωθηθῇ μέχρι τέλους τὸ ζήτημα τοῦτο, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἐνεργείας τῶν εἰς Ἀθήνας κατὰ καιροὺς μεταβάντων Συμβούλων, εἶναι πάντως λίαν πιθανὸν νὰ ληφθῇ ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἐβδομάδων σχετικὴ ἀπόφασις τοῦ ἀρμοδίου Συμβουλίου. Ἐτέρα ἐνέργεια πρὸς οἰκονομικὴν μας ἐνίσχυσιν ἐγένετο προσφάτως παρὰ τῆ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆ Ἑταιρίᾳ καὶ ἐλπίζομεν βασίμως, ὅτι, χάρις εἰς τὴν πρόθυμον συναντίληψιν τοῦ Γραμματέως αὐτῆς καὶ ἀντεπιστέλλοντος μέλους τῆς Ἑταιρίας μας καθηγητοῦ κ. Ὀρλάνδου, θὰ ἐγκριθῇ ἡ ζητηθεῖσα ἐκ 30 ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἐνίσχυσις. Τὸ Συμβούλιον τέλος ἐμερίμνησε διὰ τὴν καθιέρωσιν εἰσιτηρίου εἰς τὸ Νέον Μοσεῖον, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ σταθερὰ πρόοδος δυναμένη νὰ καλύπτῃ σημαντικὸν μέρος τῶν δαπανῶν συντηρήσεως αὐτοῦ. Σχετικὴ αἴτησις ὑπεβλήθη ἤδη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ἣτις, ὡς ἐλπίζομεν, θὰ ἐγκριθῇ ἅτε συνηγορούσης πρὸς τοῦτο καὶ τῆς ἐνταῦθα Ἐφορίας Ἀρχαιοτήτων.

Γενικῶς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι θεωροῦμεν ὡς ἀπολύτως ἀσφαλῆ τὴν συγκέντρωσιν ποσοῦ οὐχὶ ἐλάσσονος τῶν 100 ἑκατομμυρίων δραχμῶν μὲ πιθανότητα ἀυξήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ διπλάσιον ἐὰν ἐπιτύχουν αἱ παρὰ τῆ Ἀρχαιολογικῆ Ἑταιρίᾳ καὶ τῷ Συμβουλίῳ Κρατικῶν Λαχείων ἐνέργειαι.

Ἡ αἰσιόδοξος αὕτη προοπτικὴ δὲν αἶρει, φυσικά, τὸ καθῆκον τοῦ ἐκλεγεσομένου Συμβουλίου ὅπως ἐπιμελῶς καὶ συντόμως ἐπιληφθῇ τοῦ οἰκονομικοῦ θέματος, δοθέντος ὅτι αἱ δαπάναι τῆς Ἑταιρίας διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν προθηκῶν καὶ ἐπίπλων τοῦ Μουσείου καὶ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν συλλογῶν θὰ εἶναι μεγάλαι καὶ ἄμεσοι.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐπιδίωξιν τῆς συγκροτήσεως τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, τὸ Δ. Συμβούλιον ἠργάσθη, κατὰ τὸ δυνατόν καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἄλλων γενικωτέρων ζητημάτων. Οὕτω διὰ γενικῶν μὲν δημοσιευμάτων ἐτόνωσε τὸ περὶ τὴν Ἑταιρίαν ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ καὶ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τῆς σημασίας τῶν μνημείων τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Τέχνης, δι' ἰδιαιτέρας δὲ ἐγκυκλίου ἦλθεν εἰς ἐπιφάνειαν μὲ ἀπάσας τὰς Κοινοτάτας τῆς Κρήτης, παρ' ὧν ἐζητήθη πίναξ τῶν ἐκασταχοῦ εὐρισκομένων καταγράφων ναῶν καὶ ἄλλων μνημείων. Αἱ πλεῖσται τῶν Κοινοτήτων ἀπήντησαν ἤδη, ἐλπίζομεν δέ, ὅτι μὲ τὴν συγκέντρωσιν τῶν πινάκων τούτων θὰ γίνῃ δυνατόν νὰ συνταχθῇ πλήρης

κατάλογος τῶν καταγράφων νοσῶν τῆς Κρήτης. Διὰ τῆς ἰδίας ἐγκυκλίου παρείχοντο ὁδηγίαι πρὸς προστασίαν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων τούτων. Εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ γενικωτέρου περὶ τὴν Ἑταιρίαν ἐνδιαφέροντος συνέβαλεν σημαντικῶς καὶ ὁ ἐγχώριος τύπος—ἰδίᾳ δὲ ἡ ἔφημερίς «Μεσόγειος», ἡ ὁποία πλὴν τῶν ἄλλων ἀνακοινώσεων παρέσχε προθύμως τὰς στήλας τῆς εἰς δημοσιεύματα τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως. Εὐμενῆς διάθεσις καὶ πνεῦμα κατανόησεως ἐπεδείχθη ἐπίσης ἐκ μέρους τῶν Διοικητικῶν Ἀρχῶν τῆς Νήσου. Πᾶσαι αἱ Νομαρχίαι καὶ τινες τῶν Ἐπισκοπῶν συνηγόρησαν δι' ἐγκυκλίων πρὸς τὰς Κοινότητας εἰς τὴν σχετικὴν ἔκκλησιν τοῦ Συμβουλίου πρὸς αὐτάς. Ὁ Δῆμος Ἡρακλείου παρεχώρησεν τὰ εἰς τὰς ἀποθήκας του εὐρισκόμενα γλυπτὰ τῆς Ἑνετικῆς Λέσχης. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία δι' ἐκθύμου συνηγορίας παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Παιδείας συνέβαλεν εἰς τὴν ταχεῖαν λύσιν τῶν ἐκάστοτε προκυπτόντων ζητημάτων. Τὸ Δ. Σ. τοῦ Ταμείου Ἐφείδρων ἐψήφισε νέαν ὑπὲρ τῆς Ἑταιρίας πίστωσιν. Καθίσταται οὕτω φανερόν, ὅτι ἡ σπουδαιότης τοῦ ἀναληφθέντος ὑφ' ἡμῶν ἔργου γίνεται ὁσημέραι κοινὴ συνείδησις. Καὶ τοῦτο εἶναι, νομίζομεν, ἠθικὸν κεφάλαιον ἐγκῦμον πλεον εὐτυχῶν διὰ τὴν Ἑταιρίαν καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Κρήτης ἡμερῶν».

Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΚΡΗΤῃ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1952

Ἡ καθόλου ἐπικρατοῦσα οἰκονομικὴ δυσπραγία, ἐπιδεινωθεῖσα ἐκ τῆς διακοπῆς τῆς ἀρωγῆς τοῦ σχεδίου Μάρσαλ διὰ τὸ κεφάλαιον τοῦ Τουρισμοῦ, ἀνέκοψε τὴν εἰς ἱκανοποιητικὴν κλίμακα ἐφαρμογὴν τοῦ προτεθέντος προγράμματος ἀποκαταστάσεως τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου, ἀναστηλώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων καὶ διενεργείας ἀνασκαφῶν εἰς κλίμακα. Παρὰ ταῦτα καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1952 ἀξιόλογος ὑπῆρξεν ἡ ἐν γένει ἀρχαιολογικὴ κίνησις.

Τὸ κτήριον τοῦ Μουσείου παρέμεινεν ἡμιτελές, διότι δὲν κατωρθώθη νὰ τοποθετηθοῦν τὰ ὑελώματα εἰς τὰ παράθυρα τοῦ ἄνω ὀρόφου καὶ τῶν ἰσογείων διαμερισμάτων τῆς νέας πτέρυγος, οὐδ' ἀπεπερατώθη ὁ ἄνω ὀροφος τῆς νέας πτέρυγος. Ἐπίσης παρέμεινεν ἄλυτον τὸ πρόβλημα κατασκευῆς ὑπογείων ἀποθηκῶν, ὥστε νὰ ἐκκενωθοῦν αἱ ὡς ἀποθήκαι χρησιμοποιούμεναι αἶθουσαι τοῦ ἄνω ὀρόφου. Οὕτω δὲν ἠνοιχθήσαν, ὡς προεβλέπετο, αἱ 20 συνολικῶς αἶθουσαι μουσειακῆς ἐκθέσεως. Ἡ ἔκθεσις τῶν ἀντικειμένων παραμένει πάντοτε εἰς τὴν προσωρινὴν αὐτῆς μορφήν, καίτοι ἐβελτιώθη οὐσιωδῶς, συμπληρωθείσης σχεδὸν τῆς ἐκθέσεως τῶν μικροτεχνημάτων (μεταλλικῶν ἀντικειμένων καὶ κοσμημάτων). Εἰς τὴν αἶθουσαν ἀρχαϊκῆς ἑλληνικῆς ἐποχῆς συνεπληρώθη ἡ ἔκθεσις τῶν χαλκῶν ἀντικειμένων καὶ ἐξετέθησαν πολλὰ δείγματα ἀρχαϊκῆς πηλοπλαστικῆς. Μακρὰ ἐργασία ἐχρειάσθη διὰ νὰ ἀνοίξη ἡ μεγάλη αἶθουσα τῶν γλυπτῶν τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἑλληνορωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἥτις μὲ τὰς τέσσαρας στοάς τῆς καὶ τὸν κεντρικὸν τετράγωνον χώρον, ἄριστα φωτιζόμενον ὑπὸ μεγάλου φωταγωγοῦ, εἶναι πράγματι μεγαλοπρεπῆς.

Μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν 126 νέων μεταλλικῶν κρυσταλλοφράκτων προθηκῶν, μὲ τὰς δρυῖνας βάσεις των, ἐξ Ἀγγλίας καὶ τὴν ἐν τῷ Μουσείῳ Ἡρακλείου συναρμολόγησίν των, ἀρχίζει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος τῆς διπλῆς ἐκθέσεως, τουριστικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς. Ἐφ' ὅσον θὰ γίνῃ ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ κτηρίου, ἥτις ἀναγγέλλεται ὡς προσεχῆς καὶ ἥτις θὰ συντελεσθῇ μετὰ τὴν ἄφιξιν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ τῶν νέων παραθύρων (προφίλ) τοῦ Μουσείου, θὰ συμ-